

1. beginpsalm	- Psalm 19: 1,3
2. psalm na wet	- Psalm 19: 5,6
3. gebed	
4. schriftlezing	- Markus 12: 18-34
5. tussenpsalm	- Psalm 51: 1,2,3
6. tekst	- Zondag 2
7. na de preek	- Gezang 16
8. na de belijdenis	- Psalm 89: 6,7
8. gebed	
9. collecte	
10. slotpsalm	- Psalm 119: 53,54

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters,

Elke dag horen we van ellende die er is in de wereld en de samenleving. Steeds weer staan we tegenover het nieuws dat ons vertelt van oorlogen, verwoestingen, aardbevingen en andere moeiten waar mensen in terecht kunnen komen. Al die ellende komt via radio en TV heel dicht bij ons.

En verder, er is niet alleen in de samenleving allerlei verdriet en zorg, ook in ons eigen leven kan dat heel dichtbij komen. Dan klagen we over onze ellende van ziekte en dood. Of dat je plannen mislukken en je zaak failliet gaat. Dan zien we het niet meer zitten.

Maar *die ellende* is **niet** wat Zondag 2 bedoelt.

De ellende die we voelen omdat het tegen zit, komt op uit onze eigen teleurstelling, omdat we om welke reden ook maar onze wil zich niet kan doorzetten. Je bent ziek en daarom kan je niet op vakantie. Die ellende doorkruist ons leven.

De Catechismus echter wil ons leren dat we in de ellende zitten omdat we ons niet houden aan de wil van God. God wil dat wij met Hem rekening houden. Overal en altijd. Ons leven lang.

In de wet, in de Tien Woorden van het verbond heeft God ons de regel gegeven om Hem naar Zijn wil te eren.

Maar, wij hebben die wet als een doorgaande regel om voor God te leven, ***uitgeschakeld***. Als zondaars leven we nu méér naar de regel van ons eigen hart, meer dan naar de regel van God.

Die ongehoorzaamheid aan God, is de bron van alle ellende.

Echter deze ellende kennen we niet vanuit onszelf. Deze ellende moet ons geleerd worden.

Zondag 2 begint met dat onderwijs.

Wie met Zondag 1 de lofzang heeft gezongen op het unieke werk van Jezus Christus, die

neemt in zijn loflied ook mee, dat de ellende waar Christus ons uit heeft verlost, dat die ellende onze eigen schuld is.

En dat weten we enkel en alleen uit het Woord van God.

Wie in dat geloof naar de wet luistert, die ziet zichzelf als zondaar en roept vanuit zijn ellende om het Evangelie van Jezus Christus.

We preken u Zondag 2 onder het thema:

HET GELOOF IN DE WET ROEPT OM CHRISTUS

Zondag 2 begint met de duidelijke vraag: waaruit **kent** u uw ellende?

Deze vraag naar de kennis van de ellende is nodig, om blij te leven in de troost van Zondag 1.

In Zondag 1 hebben we beleden: Ik ben eigendom van Jezus Christus!

Hij kocht mij met Zijn eigen bloed tot Zijn eigendom.

Bovendien bewaart Hij mij onder de zorg van mijn hemelse Vader en verzekert Hij mij door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven.

Zondag 1 is een dankbare belijdenis van de liefde van Christus voor ons ellendige zondaren.

Vraag en antwoord 2 van Zondag 1 maakte direct al duidelijk dat het --om in deze troost van Zondag 1 gelukkig te leven en te sterven-- nodig is dat we *weten* hoe groot onze ellende is!

Kennis van de ellende is nodig voor de zekerheid van onze enige troost!

Om te juichen om het werk van Christus is het nodig te weten uit welke afgrond Hij ons gered heeft.

Let op: we staan bij Zondag 2 niet stil alsof we troosteloze mensen zijn.

Het gaat hier *niet* om een ellende omdat we God niet kennen. En dat we pas na Zondag 2, 3 en 4 aan het Evangelie mogen beginnen.

Zeker niet.

Ook Zondag 2 heeft een plaats in het evangelie van Zondag 1.

Want om de heerlijke zekerheid van Zondag 1 in zijn diepte te kunnen peilen is het nodig dat we weten uit welke diepe ellende we zijn opgetild.

En die diepte kan alleen de wet van God ons leren.

Dat Zondag 2 alleen *de wet* noemt als kenbron van de ellende valt op.

De wereld noemt vaak alles ellende wat hen tegenwerkt.

Wanneer je zaken niet goed gaan is dat een bron van ellende.

Of wanneer je op school niet goed kunt meekomen, dan geeft dat verdriet.

En als je een wedstrijd verliest, dan voelen spelers en supporters zich belabberd.

Maar dat is een ellende omdat *ons eigen* geluk afbreekt.

Het gaat in Zondag 2 niet om *mijn*, of *onze* plannen die vastlopen, maar omdat wij God

tegenwerken.

Ja we moeten in het licht van de wet *leren*, dat onze zonden het werk van God blokkeren met gevolgen voor de eeuwigheid.

En dit is het kenmerk van onze zonde, dat ze ingaan tegen-de-wet van God. Met de dood als gevolg.

De zondaar kan niet leven met God. Onze zonden maken dat onmogelijk. En **dat** weten we alleen uit de wet van God.

Deze ernst leert Jezus aan de Schriftgeleerde die Hem in Markus 12 de vraag stelt vanuit het typisch denkschema van de farizeeën.

De Schriftgeleerden hadden alles van de wet van God, zijn geboden en verboden in kleine en grote geboden verdeeld. Zij zeiden: wij kunnen die geboden wel houden.

Van de zonden tegen sommige geboden zeiden ze dat dit een doodzonde is, maar alle andere overtredingen konden bijna door de vingers gezien worden.

De Schriftgeleerden plaatsden de geboden van de wet als een losse verzameling naast elkaar.

Onderling hielden ze hele discussies over het gewicht en de ernst van meerdere geboden.

In dat licht valt te begrijpen dat deze Schriftgeleerde van Marcus 12 de vraag stelt aan Jezus: welk gebod is nu het eerste? Het meest belangrijke.

Zeg u eens welk van Gods geboden bovenaan staat?

Op welk gebod moeten we in de eerste plaats letten?

Uit die vraag blijkt dat het bij de Schriftgeleerden gaat om leefregels, waar hun hart buiten staat.

Dat het onze God gaat om een levensinstelling met hart en ziel, dat staat buiten hun gedachten.

Jezus citeert in Zijn antwoord op deze vraag Deut.6:4. *Hoor Israël de HERE onze God, de HERE is één.*

Let op de HERE uw God. Hij is de HERE, Jahweh, die met Zijn volk leeft in de gemeenschap van het verbond. Deze uw HERE is één. Hij is een God uit één stuk.

Enig, uniek, onvergelijkbaar.

Erken deze God van het verbond, en denk nu niet dat er bij Hem een verdeling is in meer en minder.

Hij is de God die geheel uw hart, geheel uw ziel en geheel uw verstand opeist. Totaal.

Met deze verwijzing naar de eenheid van de HERE onze God, snijdt Jezus alle discussie af over welk gebod nu het belangrijkste is. De Here houdt onwrikbaar vast aan de ene dienst voor Hem.

Bij Hem is geen meer of een minder. Hij is de trouwe God die met een ongedeelde trouw met u omgaat.

En die ook van Zijn volk een ongedeelde inzet voor de eer van Zijn Naam verwacht.

In dit licht van de eis van God die beslag legt op heel ons leven, komt onze ellende van onze zonden scherp aan het licht. Want in het verbond met de HERE geldt: alles of niks. Want de HERE wil ook van ons een totale inzet voor Hem. Een volkomen gehoorzaam leven voor de eredienst van Zijn Naam. En bij de geringste zonde tegen de wil van God

volgt de dood, de ellende en de ondergang. Ja, de HERE wil van ons een ongedeeld hart!

Wanneer we nu zo de wet van God voor ons hebben dan zien we in het licht van deze totale eis van de wet dat wij niet met God *kunnen* leven. **En dat is onze ellende!**

Wanneer we op onszelf letten in het licht van de wet, blijft er niets van ons over.

We kunnen niet met geheel ons hart, met geheel ons verstand en met al onze kracht de wet gehoorzamen. We hebben iemand nodig die ons verlost uit deze ellende van de zonden.

De kennis van de ellende uit de wet roept om Jezus Christus, die redt ons uit de ellende die we zelf verdiend hebben en die ons helemaal in de greep heeft.

Christus wijst ons echter niet op de totale eis van de wet, om ons in onze ellende te laten of om ons bang te maken. Christus preekt het Evangelie. Hij handhaaft het recht van Zijn Vader.

Dat maakt Christus ook duidelijk in het antwoord aan de Schriftgeleerde.

De Catechismus noemt in vraag en antwoord 4 ook dat grote gebod dat Jezus aan de Schriftgeleerde voorhoudt.

In deze samenvatting van de wet, zoals de Catechismus dit noemt, staat het *liefhebben* centraal.

Nadat die Schriftgeleerde Jezus vroeg naar het grote gebod, heeft Jezus geen los gebod als het belangrijkste aangewezen.

Jezus maakte geen onderscheid in de wet van God alsof daar een meer en minder in was. Ook citeert Jezus al de tien geboden niet, maar Hij geeft in deze discussie *een samenvatting*.

Jezus zet heel de wet onder de noemer van het: God liefhebben boven alles en de naaste als onszelf.

Op de Sinaï gaf God Zijn wet onder donder en bliksem. Het volk beefde en schrok daar van de geweldige verschijning van de HERE hun God.

Maar **Jezus** brengt met het grote gebod van de liefde Zijn luisteraars *niet terug naar de Sinaï*, maar naar de hof van Eden. De wet voert ons terug naar het paradijs!

Want juist daar komt het karakter van het verbond, zoals God dat wil, op de voorgrond. Met zijn totale eis.

In het paradijs zien we het recht van de Schepper, van de Here onze God in zijn liefdes-eis aan de mens.

In den beginne was de verhouding tussen de HERE en de mens een verhouding vol van liefde en vreugde. Vol vertrouwen leefden Adam en Eva met de HERE als hun God.

Om ons nu de aard en het karakter van onze zonde en onze ellende te leren, brengt Jezus ons terug naar deze totale eis van liefde zoals die in het paradijs was ingesteld.

Adam en Eva leefden daar met de HERE in een volkomen en zuivere verhouding.

Hun Schepper werd gehoorzaamd, geëerbiedigd; van harte en met vreugde.

Die liefde liet zich opmerken in de gehoorzaamheid aan de geboden.

De wil van God was daar de vreugde voor het leven.

Het was daar een hartelijke lust de HERE te vrezen als het hoogste en enig goed.

De mens kon daar God liefhebben met geheel het hart, ziel en verstand.

Wanneer wij het met antwoord 4 hebben over het grote gebod van de liefde, dan behoren we naar het begin, naar de schepping van de mens terug te gaan.

In het paradijs kwam de liefde voor God er uit in de volkomen gehoorzaamheid aan Gods geboden.

Zijn regels werden van harte aanvaard. De mens leefde in volle gehoorzaamheid aan God. Dat bracht geluk en een goede harmonie.

En onze Profeet en Leraar Jezus Christus wijst daar ook op: terug naar den beginne!

Dat is een andere weg dan de humanisten gaan.

Want in de wereld horen we veel mensen roepen om liefde voor alle mensen. Ze willen opkomen voor de rechten van de mens omdat je je naaste moet waarderen.

We horen het in heel de samenleving in alle toonaarden: er moet verdraagzaamheid zijn voor de ander.

Maar gemeente, elke oproep voor *de-rechten-van-de-mens* die niet wil spreken over de *paradijs-rechten-van-God* is hoogmoed.

Zulke humanistische helpers laten de Bijbel dicht. Zij roepen de medemens niet weg van de haat tegen God, terwijl die haat juist de kern van alle ellende is.

Ze willen de mens helpen, maar tegelijk laten ze hem liggen in de handen van de heer van de dood: satan. Want alleen de liefde-tot-God is het echte klimaat om in te leven.

Jezus leert dat in dat liefhebben van God en de naaste, alle geboden zijn vervuld.

Eerst God liefhebben en dan vanuit *die liefde* kunnen we de naaste liefhebben als onszelf. Echter de zonde brak deze eenheid van het leven met God *en* de naaste, kapot.

Toen Adam in het paradijs de leefregel van de liefde voor God losliet door de keus te maken voor de gehoorzaamheid aan satan, verwisselde hij zijn leven onder de liefde van God voor een leven onder de toorn van God.

Toen vluchtte hij voor God en verborg zich.

En tegelijk vervreemde hij zich ook van zijn vrouw Eva.

Keuzen tegen God is ook kiezen tegen de naaste.

Adam verbrak het verbond dat God met hem gemaakt had.

De liefde voor de wet van het verbond was voor hem geen regel meer om met de HERE te leven.

Precies zoals Israël beefde bij de Sinaï was er ook bij Adam angst en vrees: ellendigheid.

Adam had de liefde voor God losgelaten.

Maar de liefde van God bleef!

Dat is de troost in dit woord van Jezus Christus.

Jezus leert het hier in deze samenvatting: God eist in zijn wet u helemaal op: liefde voor God met hart en ziel en met geheel het verstand.

En wij ontdekken in het licht van de goede wet van God dat wij dat niet kunnen opbrengen.

Het is voor ons onmogelijk om met God te leven in dat klimaat van de gehoorzaamheid die de HERE van ons vraagt.

Wie de prediking van de totale eis van de wet gelooft, ziet de onmogelijkheid om die wet te volbrengen.

Kijk dat is onze ellende!

Wanneer we dat geloven, belijden we: wij kunnen van onszelf niets goeds meer doen. Wij zijn verdorven. wij hebben de wet krachteloos gemaakt.

Wij kunnen daarom langs de weg van de gehoorzaamheid aan de wet niet meer tot God en zijn heerlijkheid komen. God kan en mag ons straffen.

Wij liggen met alle mensen in de dood. Er is niemand die goed doet: niet één.

Maar broeders en zusters, *God* heeft die weg van de wet ten leven niet afgeschaft. De **HERE** handhaaft zijn wet! Hij wil dat wij het in het licht van de wet erkennen dat we van **Zijn genade** afhankelijk zijn. Van Zijn barmhartigheid in Jezus Christus. Wie de ernst van de wet kent, roept om deze genade.

Vraag en antwoord 5 overtuigt ons er van dat we zonder die genade niet met God kunnen leven.

Want op die vraag: kunnen wij heel die wet volbrengen?

Zijn wij in staat de wet van God, om alle geboden te bewaren?

Antwoord 5 zegt duidelijk en kort: **nee**. Wij zijn er juist op uit God en de naaste te haten.

De liefde-van-den-beginne werd een diepe haat, waarmee wij de weg naar God blokkeren.

Wij zitten zo vast als een muur.

We kunnen niet meer weg uit de diepe ellende van onze zonde en de dood.

Maar laten we dan het onderwijs van de Here Jezus niet vergeten.

Hij houdt die wetgeleerde de samenvatting van de wet voor: **het grote gebod van de liefde**.

Zo wil de Heiland het die Schriftgeleerde laten voelen dat *hijzelf* niets goeds kan doen.

U maakt u druk om de volgorde van de geboden...; u zit uit te puzzelen welke van al die geboden gemakkelijk te houden zijn en licht gestraft zullen worden.

Maar hoor: De **HERE** vraagt heel uw hart! Hij wil een ongedeeld hart voor Hem.

Een volkomen liefde voor Hem.

En dat kan niemand waar maken. Daarom wil de Zaligmaker Jezus Christus ons leren dat we onze zaligheid buiten onszelf moeten zoeken!

Bij Hem.

God laat ons geregeld de wet horen. Maar dat is niet opdat wij in de weg van gehoorzaamheid aan die wet de zaligheid te verdienen. Dat is onmogelijk!

Maar we horen die wet opdat we naar Jezus Christus toe gaan; en opdat we geloven dat we zelf niets aan God hebben aan te bieden.

De **HERE** wil dat we ons overgeven aan het Evangelie van zijn volle, rijke genade.

Namelijk dat **Christus** voor ons heel de wet, alle geboden heeft vervuld.

In dat geloof zullen we **dankbaar om die genade** de wet oppakken als een regel van dankbaarheid.

Door Christus verlost van de vloek, mogen we leven in die genade van Christus.

In dat klimaat van de genade verlangen we God te dienen zoals Hij dat wil. Die eredienst voor God gaat alleen open door Christus en door Zijn Geest.

De Schriftgeleerde begrijpt daar wat van. In vers 33 erkent hij dat het gebod van de liefde

meer is dan brandoffers en slachtoffers. Daarvan zegt Markus dat Jezus zag dat hij verstandig had geantwoord.

Hier klinkt het Evangelie door.

Wij zijn er op uit God en de naaste te haten, maar **Christus** kocht mij met Zijn bloed! Mijn trouwe Heiland heeft voor mijn zonde betaald. Hij maakte mij tot Zijn eigendom. Tot die belijdenis van het *eigen onvermogen* en van *Christus-werk-voor-onze-zonden*, wil Christus ons brengen door de prediking van de wet.

Want Christus gehoorzaamde op onze plaats al de geboden van de wet.

God liet het spoor van de wet die door gehoorzaamheid daaraan naar het leven voert, liggen. En Jezus Christus is op het *heilspoor van de wet* doorgedaan naar het eeuwig zalig leven.

Het gebod van de liefde heeft Hij vastgehouden tot in de bittere angst van de hel.

Als onze Middelaar neemt Hij iedereen die Zijn Woord vertrouwt mee op dat spoor naar de zaligheid.

Wanneer wij nu de wet horen zullen we zeggen: het is *voor ons* onmogelijk dat heilspoor naar het leven met God op te gaan. Maar Jezus Christus heeft de vloek van God over onze ongehoorzaamheid gedragen.

Volg Hem nu in het geloof en in dankbaarheid op dat heilspoor van de wet naar het eeuwig leven.

Dat is onze troost onder de prediking van de wet als kenbron van de ellende.

Daarin klinkt het appèl: erken uw zonden en roep om Christus!

Want Christus heeft de vloek van ons af genomen en Zijn Heilige Geest ons gegeven.

Door deze Geest zeggen we het na: wij zijn in zonden en schuld geboren, maar in Christus geroepen tot een nieuw leven, dat nu vraagt naar de wet van God als een regel van dankbaarheid.

Wanneer we dit alles geloven, erkennen we ook dat onze ellende niet zit in ongelukken en tegenslagen die ons tegen werken, maar de echte ellende zit in een leven zonder God.

In het ongeloof aan de prediking van de wet en de profeten.

Laten *wij* God danken dat Hij ons steeds weer de wet laat horen.

En laat het tegelijk ook voor u vaststaan dat de afkondiging van de wet ons geloof wil wijzen op Jezus Christus, die de wet heeft volbracht en de weg naar het leven met God geopend.

Pleit dan elke keer wanneer we de wet horen op dat volbrachte werk van onze Middelaar.

Dan zingen we het blijde evangelie: geen wet zal ons nu nog verdoemen. Want, **Christus** droeg de vloek voor mij.

Dit is hier het evangelie: met Christus zijn wij van alle schuld en zonde vrij.

Ja, hebben wij het eeuwig leven.

AMEN